

ŘECKÉ MÝTY – PRVOPOČÁTKY

Vznik bohů:

- podle verze, která v Řecku téměř upadla v zapomnění, vznikl svět ze **2 mořských živelů** – mužského Okeana a ženské Téthys
 - byly to dravé **veletoky bez ohraničení** v prvotním prostoru, v němž ještě nebylo **nebe** odděleno **od země**
 - z jejich vzájemného **spojení** vzešlo nebe Uranos a země Gáia a po nich i další jejich **potomci**
 - Okeanos se následně stal mohutnou **řekou**, která se rozlila kolem celého **vesmíru** a omývala celou souš
 - jakmile bylo stvoření dokončeno, vzájemná **láska** obou živelů **ochladla...**

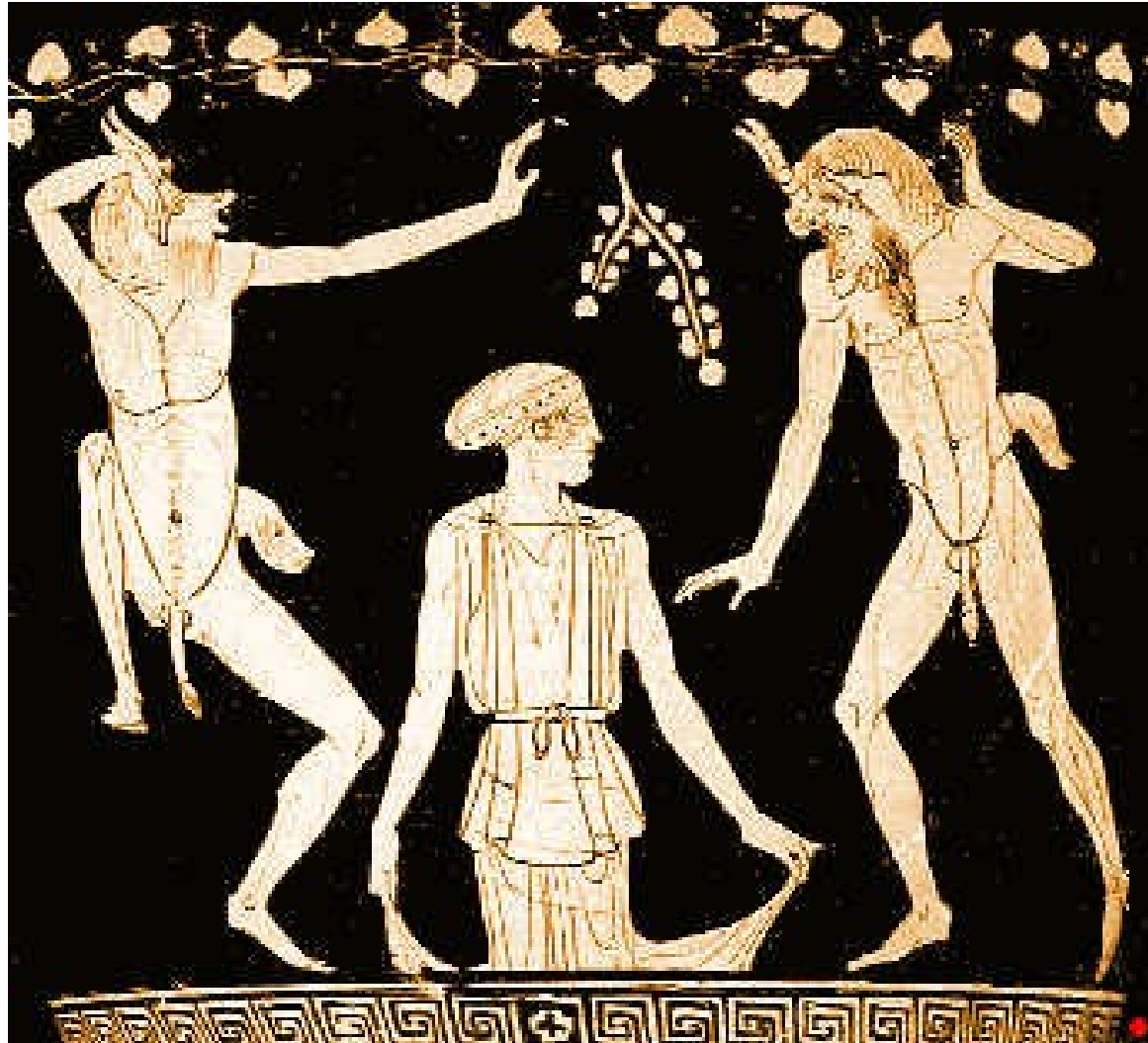

Okeanos a Téthys (Menandrův dům)

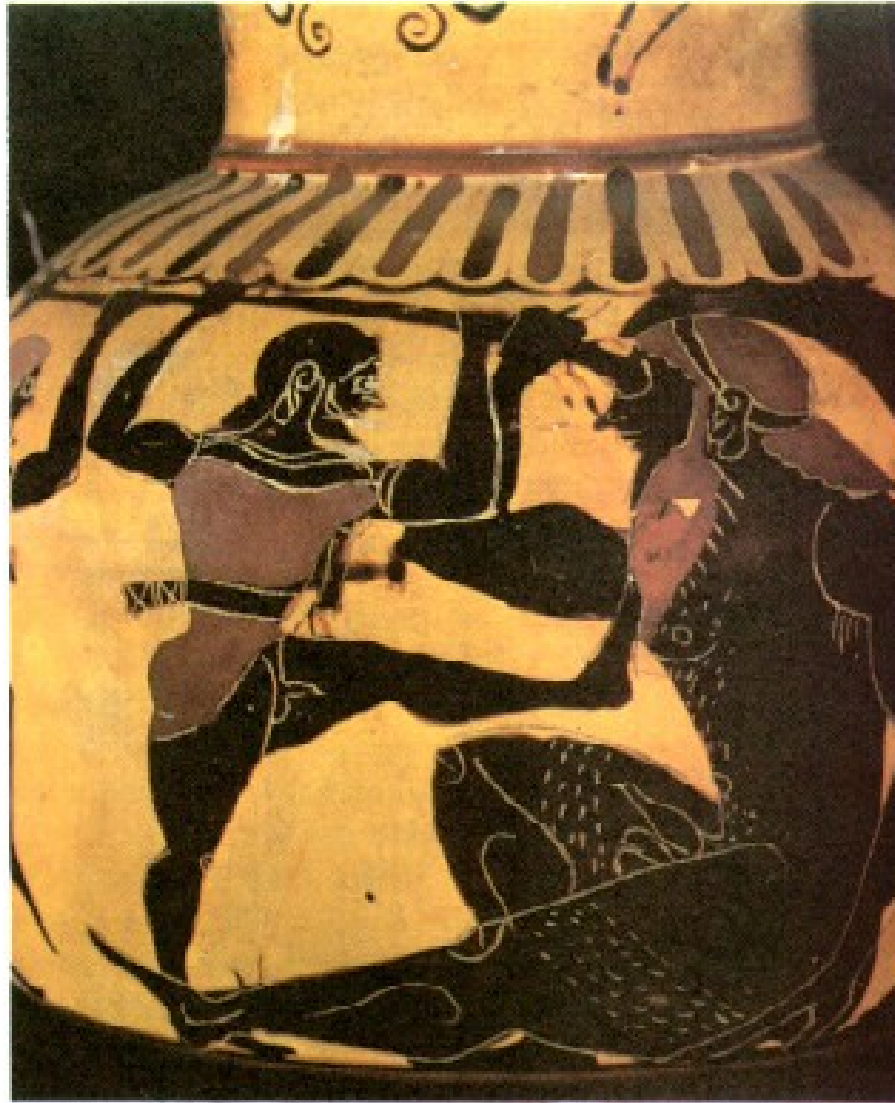
Okeanos (s mořskými tvory, jimž prvotně vládl)

- pozdější verze praví, že vše pochází z **Chaosu** – mlžné, tmavé a neuspořádané **propasti**
 - z něj vznikla černá **noc**, která zplodila plemeno **snů** a **pohrom** (Klam, Hlad, Zhoubu aj.), a světlý **den** (obdoba předchozí verze, popisuje se vlastně vznik **atmosféry** umožňující rozptýl světla ve dne, oproti Měsíci a dalším vesmírným tělesům bez atmosféry, kde je stálá noc)
 - dále z **Chaosu** vznikla země **Gáia**, která sama ze sebe **zrodila** nebe **Úrana**, jehož součástí je i hvězdná obloha
 - **Chaos** a **Gáia** přivedli na svět **nejstarší generaci bohů** a **nestvůr**:
 - **6 Títánů** a **6 Títánek** (podle jiných pramenů jich bylo **7** a **7**) obří bytosti s **lidskou podobou** (jak uvádí Homér, Hésiodos jejich podobu nepopisuje, Homér v *Odysei* uvádí, že šlo o celý národ, který se pak rozmnožil

Gáia a dva satyrové

- dále **3 Kyklopy** – obry, kteří měli dohromady jen **1 oko**, které si vkládali doprostřed čela („*kyklos*“ = kolo, kruh)
- a **3 Storuké** (řecky Hekatoncheiry) – šlo o obří stvoření 100ruká a 50hlavá
- z **Úranovy** krve byli stvořeni **Giganti** budící hrůzu: měli hustou **hřívou**, husté **vousy** a místo nohou **hadí těla**
- ze spojení **Gáie** a **Tartara** se narodil **Týfón** – bytost napůl lidská a **napůl šelma**, s níž se velikostí ani silou nemohl měřit žádný z potomků Gáie (byl vyšší než všechna **pohoří** a hlavou se dotýkal **hvězd**, když **rozpažil**, 1 rukou dosáhl na východ a 2. na západ, na těchto rukou mu místo prstů čnělo **100 hadích hlav**)
- tento **Týfón** spolu s bytostí zvanou **Echidna** (napůl **žena** a napůl skvrnitý had či přímo **zmije**) zplodili další netvory:

Kyklop oslepován Odysseem

- 3hlavý pes Kerberos, strážce podsvětí (viz později)
- Chiméra bylo stvoření podobné **koze** a **lvu**, z tlamy jí šlehaly **plameny** (v boji ji přemohl až **Bellerofón**)
- hroznou a obávanou lví stvůru i mnohahlavého hada zvaného hydra skolil až **Héraklés** (přičemž hydra měla těch hlav podle různých zdrojů **5–100**, přičemž namísto každé uťaté jí hned narostla **nová hlava** a prostřední z nich byla nesmrtelná)

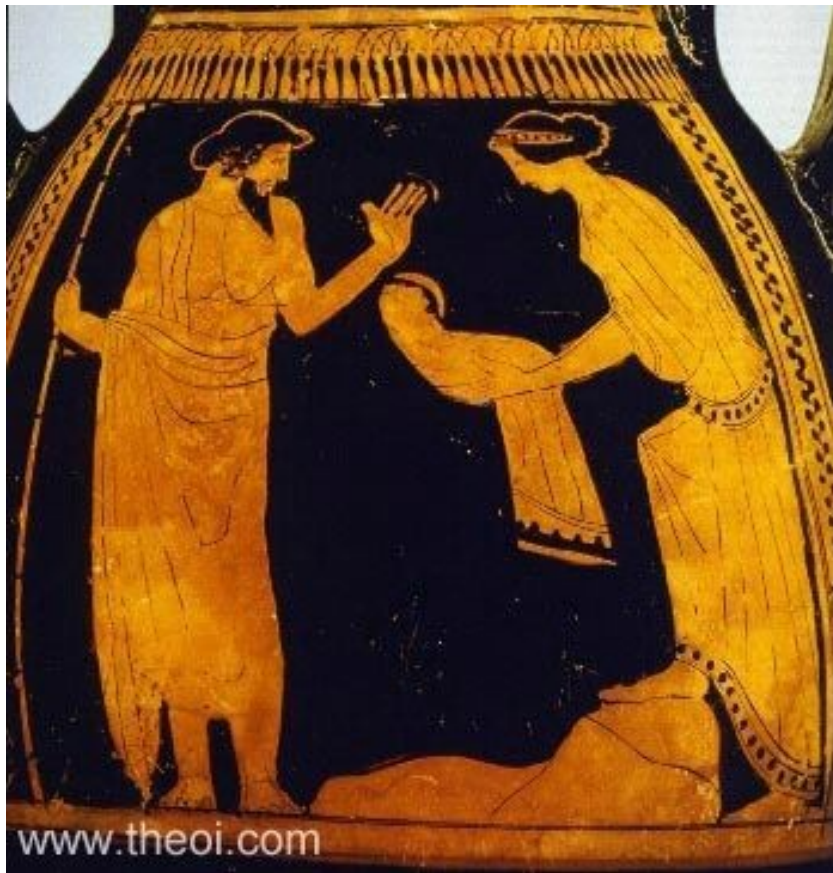

Chiméra

Hydra (dole v souboji s Heraklem na minci)

- toto byla tedy **nejstarší generace** řeckých bohů
- **Úranos** však své potomky hned po stvoření **uvěznil** a už o ně nedbal, **Gáia** se proto rozhodla svým dětem **pomoci**: s nejmladším **Títánem Kronem** vymyslela plán, jak se Úranovi **pomstít**:
 - vybavila Krona **srpem** a ukryla ho ve své **ložnici**
 - když tam přišel Úranos v touze po milování a ulehl k ní, **usekl** mu Kronos **úd** a hodil ho do **moře** poblíž Kypru
 - voda kolem údu vřela a pěnila – a z toho šumícího vodstva se narodila **bohyně lásky Afrodité**
 - **Úranos** Títány proklel a **Kronos** se **ujal vlády**, oženil se se svou **sestrou Rheou** (jejíž jízdni zvíře byl lev) a počali **další generaci** bohů a bohyň:
- **Hestii, Démétru, Héru, Háda, Poseidóna a Dia**

Kronos a Rhea (s kamenem místo Dia)

Rhea na Ivu

- od hvězdnatého **Úrana** a od **Gáie** však Kronos věděl, jaký ho čeká **osud** – že ho **porobí** jeho vlastní **syn** (nejstarší nám známá **věštba** v antické mytologii)
 - proto své děti po narození vždy **pozřel**
 - nepoučil se tedy z **chyby** svého otce a vládl **stejně krutě** jako on, v obavě, že by ho někdo připravil o moc, nechal v **Tartaru uvěznit** i své **sourozence** Kyklópy a Storuké
 - **Tartaros** byla mohutná **propast** se železnými zdmi a branami, vzniklá z prvopočátečního **chaosu**, a také **bůh** této propasti; leží tak hluboko pod zemí, jak vysoko je nebe nad zemí (železná **kovadlina** by ze zemského povrchu padala na její dno **9 dní a nocí**), je tam 3x větší **tma** než v noci na světě

- svržení do Tartaru patřilo mezi nejstrašnější **tresty** v řecké mytologii (octl se tam pak mj. i **Sísyfos** či **Tantalos**)
- Tartaros měl s **bohyní noci Nyktou** 3 potomky, kteří zůstali spjati s **podsvětím**: bohyně podsvětní řeky **Léthé**, bůh smrti **Tanatos** a bůh spánku **Hypnos**
- **Rhea** pak prosila své rodiče Úrana a Gáiu, aby jí pomohli udržet v **tajnosti** zrození dalšího syna – boha **Dia** –, a tak **Gáia** novorozeně přijala na **Krétě**, kde vyrostlo
 - poté se **Zeus** rozhodl svého **otce svrhnout**: s Gáinou pomocí podal Kronovi **lék**, po jehož požití Kronos své ostatní pozřené **potomky vyvrhl**
 - následně **osvobodil** z Tartaru **Kyklópy** a **Storuké**, kteří mu dali darem **hrom a blesk**

- vypukla strašlivá **válka** 2 vojsk – mezi **Títány** vedenými Kronem a **děťmi Rhey a Krona** (s Diem v čele), které se mezitím usadily na **Olympu**
- boj trval – podobně jako později boj o Tróju – **10 let**
- olympští bohové získali výraznou posilu: **Storuké**, které za to odměnili pokrmem nesmrtelných – **nektarem a ambrósií**
- skutečně se Storukým podařilo **uvěznit Títány** pod zemí
- ještě však nebylo rozhodnuto – **Gáia** se spojila s **Tartarem** a přivedla na svět **netvora Týfóna**, aby Dia zahubil za potrestání Títánů, **Zeus** však Týfóna po těžkém boji **porazil** a rovněž svrhl do Tartaru
- když tím **bohové** (Kronovi potomci) definitivně **zvítězili**, rozdělili se o **moc**: vládu nad **nebem a vesmírem** získal **Zeus**, nad **podsvětím Hádés** a nad **mořem Poseidón**

Olymp

Olymp

Olymp

